

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE
AND INNOVATION OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN
TASHKENT STATE UNIVERSITY OF UZBEK LANGUAGE
AND LITERATURE NAMED AFTER ALISHER NAVOI

ZAMONAVIY DUNYODA SOTSIOLOGIYA VA AMALIY PSIXOLOGIYA MUAMMOLARI

Xalqaro ilmiy-amaliy onlayn konferensiyasi
materiallari

2025

7-MAY

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLAR KAFEDRASI

ZAMONAVIY DUNYODA SOTSIOLOGIYA VA AMALIY PSIXOLOGIYA MUAMMOLARI

**(“Problems of sociology and applied psychology in the modern
world”**

**«Проблемы социологии и прикладной психологии в
современном мире»,**

**«Modern dünyada sosyoloji ve uygulamalı psikolojinin
sorunları»,**

**«Қазіргі әлемдегі әлеуметтану және қолданбалы психология
мәселелері»)**

**XALQARO ILMIY-AMALIY ONLAYN KONFERENSIYASI
M A T E R I A L L A R I**

**“BOOKMANY PRINT”
TOSHKENT – 2025**

“BURHONIDDIN MARG‘INONIYNING “AL-HIDOYA” ASARIDA INSON HUQUQLARI VA MAJBURIYATLARI: PEDAGOGIK YONDASHUV” Botirov Bobirmirzo Mirodiljon o‘g‘li (O‘zbekiston)	282
MATBUOT VA NASHRIYOT TERMINLARINI TARTIBGA SOLISH MUAMMOLARI Bekmurodov Tog‘oymurod Panjiyevich (O‘zbekiston)	285
OTA-ONALAR ORASIDA EKOLOGIK TARBIYANI SHAKLLANTIRISH Farmonova Diyora (O‘zbekiston)	289
SHARQ ALLOMALARINING TABIAT VA EKOLOGIYA HAQIDAGI FIKRLARI Matnazarova Karomat Otaboevna, Yergasheva Nargiza G‘ofurjon qizi (O‘zbekiston)	292
INKLYUZIV TA’LIMGALALB QILINGAN NUTQIDA NUQSONI BO‘LGAN BOLALARNI MUMTOZ MUSIQA ASARLARI ASOSIDA KORREKSIYALASH Yuldoshev Umidjon Yuldoshevich (O‘zbekiston)	297
BO‘LAJAK MUSIQA O‘QITUVCHILARIGA AN‘ANAVIY XONANDALIK ASARLARINI O‘RGATISHDA ZAMONAVIY METODIK YONDASHUVLAR Jumayeva Mohiniso Sa’dullayevna (O‘zbekiston)	299
OLIY TA’LIM MUASSASALARI TALABALARI O‘RTASIDA HUQUQBULARLIK-LARNI OLDINI OLISHNING PEDAGOGIK MEXANIZMLARI Shamshimetov Timur Tashtemirovich (O‘zbekiston)	302

IV SHO‘BA:

FALSAFA, TARIX VA DINSHUNOSLIK FANLARINI O‘QITISH MUAMMOLARI VA YECHIMLARI

POLOVES-QIPCHOQ TILLARIGA OID DINIY MANBALAR VA TEONIMLAR TAHLILI Buranov Anvar Korabaevich (O‘zbekiston)	307
DINSHUNOSLIK FANINI O‘QITISHDA BURHONIDDIN MARG‘INONIY ILMIY MEROSINING AHAMIYATI Botirov Bobirmirzo Mirodiljon o‘g‘li (O‘zbekiston)	311
ABU ALI IBN SINONING FALSAFIY QARASHLARI Ibrogimova Gulbaxor Eshmamatovna (O‘zbekiston)	313
INSON VA JAMIYAT HAYOTIDA AXLOQNING O‘RNI Ibrogimova Gulbaxor Eshmamatovna (O‘zbekiston)	314

IV SHO‘BA: FALSAFA, TARIX VA DINSHUNOSLIK FANLARINI O‘QITISH MUAMMOLARI VA YECHIMLARI

UO‘K: 811.512.14

POLOVES-QIPCHOQ TILLARIGA OID DINIY MANBALAR VA TEONIMLAR TAHLILI

Buranov Anvar Korabaevich *musannifkitoblar@gmail.com*

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrası dotsenti v/b, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori

Antotatsiya: Mazkur maqolada poloves-qipchoq tillariga oid diniy manbalar va teonimlar qiyosiy tahlil qilingan. Tahlilda tangrichilik, zardushtiylik, yahudiylilik, nasroniylik, islom dinlari panteonidagi asosiy teonimlarning etimologiyasi, diniy manbalarda va lug‘atda qo‘llanilishi tadqiq qilingan.

Kalit so‘zlar: Teonimlar, Tangri, Adonay, Alloh, Iso, Maryam, Muqaddas Ruh, Farishta, “Biy”, “Xan”, “Yuluvchi”, “Yarilg‘ashchi”.

Abstract: The article presents a comparative analysis of religious sources and theonyms related to the Cuman-Kipchog languages. The analysis included additional studies of the etymology of the main theonyms in the pantheon of religions of pantheism, Zoroastrianism, Judaism, Christianity and Islam, as well as religious sources and dictionaries.

Keywords: Theonyms, God, *Tengri*, Allah, Jesus, Mary, Holy Spirit, Angel, "Biy", "Khan", "Yuluvchi", "Yarilgashchi"

Kavkaz va Qirim yarim oroli hududlarida tarixan turli xalqlar va dinlarning vakillari qo‘nim topgan. Buning natijasida diniy sinkretizm yuzaga kelib, etnoslarning tillariga ham o‘z ta‘sirini o‘tkazgan. Poloves-qipchoq tillari guruhining tarkibiga, shu hududda shakllangan *qirimtatar*, *qirimchaq*, *qarayim*, *qumiq*, *qarachay-balqar* tillari hamda mamluk qipchoq tili va arman-qipchoq tili kabi o‘lik tillar kiradi. Bu tillar bir-biridan farq qilsa-da, ularda Xazar, Oltin O‘rda davlatlari, Qirim xonligi, Usmonli turklar va Rossiya imperiyasi hukmronligi davrida shakllangan umumiyliklar kuzatiladi.

“Kodeks kumanikus” poloves-qipchoq tillari leksikasiga oid eng muhim yozma manba hisoblanadi. Asar 1303 yilda yozilgan lug‘at bo‘lib, uning nusxasi Venesiyadagi Avliyo Mark ibodatxonasining kutubxonasida saqlanadi. Qomusning asl nusxasi 82 varaq, ya‘ni 164 betdan iborat. Birinchi sahifasida “1303 yil 11 iyul” sanasi qayd etilgan²³.

XIII asrda Misrda iqtidorga kelgan mamluklar sultonligi davrida yozilgan “*Kitab al-idrak*”, “*At-tuhfat uz-zakiya*”, “*Al-Qavanin al-kulliya*”, “*Ad-Durra al-Mudiya*”,

²³ Kaare Grønbech. Codex Cumanicus Cod. Marc. Lat. DLXIX In faksimile herausgegeben mit einer einleitung Von K.Grønbech – Kopenhagen: Levin & Munksgaard, 1936, 82 v.

“*Ash-Shuzur az-Zahabiya*”, “*Kitab majmua tardjuman turkiy va ajamiy va mug‘aliy (va farsiy)*” kabi lug‘atlar ham poloves-qipchoq tillariga mansub.

Hozirgi kunda Arman qipchoq tilida so‘zlashuvchilar qolmagan, ammo yozma yodgorliklar saqlanib qolgan. Bu manbalar XVI–XVII asrlarda yaratilgan bo‘lib, jami soni 112 tani tashkil qiladi. Bitiklar bilan birga Kamenes-Podolskiy armanlarining sud jarayonlari aks etgan dalolatnomalar, Lvov armanlari diniy sudining “*Fuqarolikni qayd etish, kassa va tug‘ilganlik haqidagi dalolatnomalar*”i, sesor jangi hamda Xotin urushi voqealari bayon qilingan “*Kamenes solnomasi*”, “*Venesiya solnomasi*”, “*Polsha ulusi solnomasi*”, Mxitar Gosha yozgan “*Tore bitigi*”, “*Zabur*”ning 16 nusxasi, “*Ibodot tartiblari va duolar to‘plami*”, “*Va‘z kitob*”, “*Alg‘ish Bitiki*”, Andrey Torosovichning “*Falsafa toshi sirlari*” kitobi bor²⁴.

Poloves-qipchoq tillari lug‘atidagi teonimlarni *tangrichilik*, *zardushtiylik*, *yahudiylik*, *nasroniylik*, *islom* dinlari hamda mahalliy diniy e‘tifoqlar bilan bog‘liq leksika tashkil qiladi va ularni asosan umumoltoy va umumturkiy hamda somiy va forsiy tillardan o‘zlashgan so‘zlardan tarkib topgan.

Tangri teonimi oltoy plastidagi so‘z bo‘lib, poloves qipchoq tillarida turlicha: qumiq va qorachoy-bolqor tilida – *teyri*, qarayim, qirimchaq, qirimtatar tillarida – *tengri*, *tengri* shakllarida istifoda qilinadi. Tangri ko‘pincha “Ko‘k” so‘zi bilan sinonim sifatida ham keladi²⁵: “*Kök shaad, yel (yır) shaad, qabarchıxlar siz shaad*” (Ko‘k guvoh, yel(shamol)guvoh va siz, xabarchilar guvoh).

Qipchoq tilida yozilgan yahudiylik va nasroniylik diniga oid kitoblarda ham tangri teonimi faol qo‘llanilgan, xususan “Qarayim ibodatnomasi”da “Tengri”²⁶, Arman-qipchoq manbalarida “Tengri”²⁷, “Kodeks kumanikus”da “Tengri”²⁸ shaklida keladi. “Qarayim ibodatnomasi”da Tengriga “Biy”, “Xan”, “Yuluvchi”, “Yarilg‘ashchi” rutbalari ham qo‘llanilgan: “*Sensin Biyimiz, Sensin Xanımız, Sensin Yuluvchımız*”²⁹, *Sensin Yarilg‘ashchımız*”³⁰.

“Tangri” so‘zi yahudiy manbalarida Adonáy (qad.yah. אֲדֹנָי — «Xudoyim») so‘zining eriteti sifatida ham qo‘llaniladi: *Ey, Adonay Tengri!*; *Ki, quyashda da qalqandir Adonay Tangri!*; *Adonay – Tangrimiz, Yaratıvchimiz, Yuluvchimiz, Ayruqchimiz, birdir ol dunyada; Menmin – Adonay Tangringiz*³².

Nasroniylik diniga oid kitoblarda Ota xudo va O‘g‘il xudo (Iso payg‘ambar)ga nisbatan ham “Tangri” nisbasi qo‘llanilgan: *Bügün sekizinci kün ayırlalıq, neçik Beyimiz*

²⁴ Александр Гаркавец Загадочные украинские армяне, которые говорили, писали и молились по-кыпчакски и 400 лет назад напечатали первую в мире кыпчакскую книгу. — Каталог. — Київ: Українознавство, 1993.

²⁵ Давлетшин Г. Очерки по истории духовной культуры предков татарского народа (истоки, становление и развитие) – Казань, 2004. – С 23, 44; 28, с.71

²⁶ Гаркавец А. (ред.) Караимский молитвенник. – Алматы: Дешт-и-Кыпчак, 2004. — С 5.

²⁷ Гаркавец А. “Кыпчакское письменное наследие. Том I. Каталог и тексты памятников армянским письмом – Алматы: Дешт-и-Кыпчак, 2002. – 1084 стр.

²⁸ Гаркавец А. Codex Cumanicus: Половецкие молитвы, гимны и загадки XIII-XIV веков, – Москва Русская деревня, 2006 . — 89 с

²⁹ Йулувчымыз – гунохларни юлиб олувчи.

³⁰ Йарылг‘ашчымыз – ярлақагувчимиз.

³¹ Гаркавец А. Кыпчакское письменное наследие. Том II Караимский молитвенник. Редакция А. Н. Гаркавца по изданию В. З. Тирияки – Алматы: Дешт-и-Кыпчак, 2004. – С. 5.

³² Гаркавец А. (ред.) Караимский молитвенник. – Алматы: Дешт-и-Кыпчак, 2004. — С 5, 6, 8,13

Teñri ari qiz Mariamdan [Mariandan] toydi (Bugun biz Beyimiz Tangrimiz (Iso) aru (muqaddas) qiz Maryamdan tug'ilganining sakkizinchi kunini nishonlaymiz³³).

Poloves qipchoq tillari lug'atida va folklorida Tangri leksemasi hozirgacha qo'llaniladi. Qarachaylilar turmush tarzi asosan chorvachilik bilan bog'liqligi diniy e'tiqodi, jumladan, duolarida ham aks etgan:

*Ulu Teyri, xan Teyri,
bulutlarni iy, Teyri!
Javunlarni javdur, Teyri,
jilqilarni to'ydur, Teyri!
Teyri, Teyri, bilebiz
kuchungni, qaruvungni, Teyri³⁴.*

“**Alloh**” teonimi semit tillarida “al” aniqlik artikli va “iloh” so'zlarining birikuvidan hosil bo'lgan va ayni so'z qadimgi yahudiychada *eloh* (אלה Elóax), aramiychada *El*, *Elóax/Elóga* yoki *Elógúm* (Ibtido. 1:1); shaklida qo'llanilgan³⁵.

“**Alloh**” teonimi qirimtatar, qarayim, qumiq, baqar tillarida *Alloh*, *Allax*, *Alla* (bir *Alla*), *Allog*³⁶ shakllarida talaffuz qilinadi. Eng qizig'i, yahudiy qirimchaqlar ham musulmonlar kabi ibodatda *Alloh* shaklini qo'llashadi va arab tilining fonetik qoidalari doirasida talaffuz qilishadi. Muomalada esa “Alla”, shu bilan birga *inshalla*, *mashalla* so'zlari ham qo'llaniladi³⁷. Qarayimlarning diniy manbalarida “Alloh” vasfi uchramaydi.

Farishta (forscha frə'vɑːʃi, paxlaviy tilida fravahr - so'zi olingan) bo'lib, zardushtiylilik dinidagi Zardusht va Xudoning o'rtasidagi vositachi vositachi sanalgan. Somiy tillarda *malax* (qad. yahud.), *malak* (arabcha) qo'llaniladi. Poloves qipchoq tillarida, xususan qarayim tilida “*malax*”³⁸, qirimchaq, qirimtatar tillarida “*melek*”³⁹, qumiqchada “*malak*”, “*malayik*”⁴⁰, qorachoy-balqar tilida “*myolek*”⁴¹ shaklida talaffuz qilinadi. “Kodeks kumanikus” farishta so'zi frishtä shaklida kelgan⁴². Farishtaning qipchoq tillarida *parishta*⁴³, *perishte*⁴⁴, *berste*⁴⁵ variantlar ham bor.

“**Muqaddas ruh**” (الروح القدس) arab tilidan o'zlashgan, yahudiychada “*Ruax xaqodesh*” (רוח הקודש) ataladi va u nasroniylkdagi Muqaddas Uchlikning biridir. Qarayimlar “muqaddas” so'zi o'rniga turkiy “*ayruqchi*”, “ruh” o'rniga “*jan*” so'zini qo'llashgan⁴⁶. Qirimchaqlar yahudiycha “*qodesh*”ni, qirimtatarlar va qumiqlar

³³ Гаркавец А. Codex Cumanicus: Половецкие молитвы, гимны и загадки XIII-XIV веков, – Москва Русская деревня, 2006. – С. 27.

³⁴ Карачаево-балкарский фольклор. Хрестоматия / сост., вступ. ст., коммент. Т.М.Хаджиевой. Нальчик: Изд. центр «Эль-Фа», 1996. 592 с.

³⁵ З. Крупицкий. Имена Божии // Еврейская энциклопедия Брокгауза и Ефрона. — СПб., 1911. — Т. VIII. — Стб. 129—140.

³⁶ Бамматов Б.Г. Гаджихмедов Н.Э. Кумыкско-русский словарь. – Махачкала: ИЯЛИ ДНЦ РАН, 2001. – С. 6.

³⁷ Реби Д.И. Крымчакский язык. Крымчакско-русский словарь. – Симферополь, ДОЛЯ, 2004. – С. 53,59,73,101,106.

³⁸ Гаркавец А. (ред.) Караимский молитвенник. – Алматы: Дешт-и-Кыпчак, 2004. — С. 20.

³⁹ Реби Д.И. Крымчакский язык. Крымчакско-русский словарь. – Симферополь, ДОЛЯ, 2004. – С. 145.; Усеинов С.М. Русско-крымско татарский, крымско татарско-русский словарь. — : Симферополь: "Тезис", 2007. – С.447.

⁴⁰ Бамматов Б.Г. Гаджихмедов Н.Э. Кумыкско-русский словарь. – Махачкала: ИЯЛИ ДНЦ РАН, 2001. – С. 204.

⁴¹ Суюнчев Х.И. Урусбиев И.Х. Русско-карачаево-балкарский словарь. – М: «Сов. Энциклопедия», 1965. – С. 26.

⁴² Гаркавец, Александр Николаевич. Codex Cumanicus. Полное издание в 4 томах. – Алматы: Баур, 2015. – С.20

⁴³ <https://imlo.uz/uz/word/parishta>

⁴⁴ "Манас" энциклопедиясы. – Бишкек: Кыргыз энциклопедиясынын Башкы редакциясы, - 1995. 1-т. - 440 б.

⁴⁵ Казахское Евангелие 1901 года. – Алматы: Баур, 2021. – С.166..

⁴⁶ Гаркавец А. (ред.) Караимский молитвенник. – Алматы: Дешт-и-Кыпчак, 2004. — С. 27.

“*Muqaddas ruh*”ni, Qorachoylar turkiy “**Aru tin**” shaklini leksikonga qabul qilishgan. *Aru*(ariu) qadimgi turkiy tilda pok, gunohsiz, avliyo ma’nolarida qo’llanilgan. Qipchoq tilida yozilgan injil variantalarida, xususan “Kodeks Kumanikus”da “*Aru tin*” yoki “*Aru jan*”(Ata, Og’ul em Ari Tin)⁴⁷, arman qipchoq manbalarida “*Aruv jan*”⁴⁸ qo’llanilgan. Muqaddas” so‘zining qipchoqcha “*Aru*” varianti avliyolarga nisbatan ham qo’llanilgan: “Yazuqlimen Bey Tenrigä, ari Mariam qatuna, ari Franasqa, ari Petrus ari Paulusqa, dayi barça arilarga, saa, tin ata”(Bey Tangriga, Muqaddas Maryam qiz(xotun)ga, avliyo Fransisk, avliyo Petr va avliyo Pavelga, hamda barcha avliyolarga va Sen Ota ruhga gunohkorman)⁴⁹.

Poloves-qipchoq tillari leksikasida teonimlar o‘zining tarixiy, sakral va funksional-semantik xarakteri bilan boshqa barcha turkiy til guruhlaridan farq qiladi. Chunki, boshqa bironta guruhda yahdiylik, nasroniylik va islom aqidalarida keltirilgan teonimlar to‘liq mujassamlashmagan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Kaare Grønbech. Codex Cumanicus Cod. Marc. Lat. DLXIX In faksimile herausgegeben mit einer einleitung Von K.Grønbech – Kopenhagen: Levin & Munksgaard, 1936, 82 v.
2. Александр Гаркавец Загадочные украинские армяне, которые говорили, писали и молились по-кипчакски и 400 лет назад напечатали первую в мире кипчакскую книгу. — Каталог. — Київ: Українознавство, 1993.
3. Давлетшин Г. Очерки по истории духовной культуры предков татарского народа (истоки, становление и развитие) – Казань, 2004. – С. 23, 44; 28, 71
4. Гаркавец А. (ред.) Караимский молитвенник. – Алматы: Дешт-и-Кыпчак, 2004. — С 5.
5. Гаркавец А. “Кыпчакское письменное наследие.Том I. Каталог и тексты памятников армянским письмом– Алматы: Дешт-и-Кыпчак, 2002.– 1084 стр.
6. Гаркавец А. Codex Cumanicus: Половецкие молитвы, гимны и загадки XIII-XIV веков, – Москва: Русская деревня, 2006 . — 89 с
7. Гаркавец А. Кыпчакское письменное наследие. Том II Караимский молитвенник. Тирияки – Алматы: Дешт-и-Кыпчак, 2004. – С. 5.
8. Карачаево-балкарский фольклор. Хрестоматия / сост., вступ. ст., коммент. Т.М.Хаджиевой. Нальчик: Изд. центр «Эль-Фа», 1996. 592 с.
9. З. Крупицкий. Имена Божии // Еврейская энциклопедия Брокгауза и Ефрона. — СПб., 1911. — Т. VIII. — Стб. 129—140.
10. Бамматов Б.Г. Гаджихмедов Н.Э. Кумыкско-русский словарь. – Махачкала: ИЯЛИ ДНЦ РАН, 2001. – С. 204.
11. Реби Д.И. Крымчакский язык. Крымчакско-русский словарь. – Симферополь, ДОЛЯ, 2004. – С. 145.

⁴⁷ Гаркавец А. Codex Cumanicus: Половецкие молитвы, гимны и загадки XIII-XIV веков, – Москва Русская деревня, 2006 . — С 27.

⁴⁸ Гаркавец А. “Кыпчакское письменное наследие.Том I. Каталог и тексты памятников армянским письмом– Алматы: Дешт-и-Кыпчак, 2002.– С. 102

⁴⁹ Гаркавец А. Codex Cumanicus: Половецкие молитвы, гимны и загадки XIII-XIV веков, – Москва Русская деревня, 2006 . — С 19.

12. Усеинов С.М. Русско-крымско татарский словарь. – Симферополь : "Тезис", 2007. – С.447
13. Суюнчев Х.И. Урусбиев И.Х. Русско-карачаево-балкарский словарь. – М: «Сов. энциклопедия», 1965. – С 26.
14. "Манас" энциклопедияси. – Бишкек: Кыргыз энциклопедиясининг Башкы редакциясы, - 1995. 1-т. - 440 б.
15. Казахское Евангелие 1901 года. – Алматы: Баур, 2021. – С.166.

DINSHUNOSLIK FANINI O‘QITISHDA BURHONIDDIN MARG‘INONIY ILMIY MEROSINING AHAMIYATI "INTEGRATING BURHANUDDIN MARGHINANI’S LEGACY INTO THE TEACHING OF RELIGIOUS STUDIES"

Botirov Bobirmirzo Mirodiljon o‘g‘li

boburmirezobotirov55@gmail.com

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti,
“Ijtimoiy-gumanitar fanlar” kafedrasida o‘qituvchisi, tadqiqotchi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada islom huquqi sohasining yirik namoyandasi Burhoniddin Marg‘inoniy va uning “Hidoya” asarining dinshunoslik fanini o‘qitishdagi o‘rni tahlil qilinadi. Marg‘inoniy ilmiy merosining nafaqat fiqh sohasidagi, balki keng ilmiy tafakkur rivojiga qo‘shgan hissasi ochib beriladi. Shuningdek, uning asarlari orqali zamonaviy dars jarayonlarida talabalarni mustaqil fikrlashga, tanqidiy tahlilga yo‘naltirish imkoniyatlari yoritiladi. Maqolada an‘anaviy diniy bilimlar va zamonaviy pedagogik yondashuvlar uyg‘unligining ahamiyati alohida ta’kidlanadi.

Kalit so‘zlar: *Burhoniddin Marg‘inoniy, Hidoya, dinshunoslik, fiqh, ilmiy meros, diniy ta’lim, metodika*

ABSTRACT

This article analyzes the role of Burhanuddin Marghinani, a prominent scholar in Islamic jurisprudence, and his masterpiece “Hidayah” in the teaching of religious studies. The scientific legacy of Marghinani is explored not only in the context of Islamic law but also in its contribution to broader scholarly thought. The paper highlights the pedagogical value of integrating his works into modern education, encouraging students toward independent and critical thinking. The significance of combining traditional Islamic knowledge with contemporary teaching methods is also emphasized.

Keywords: Burhanuddin Marghinani, Hidayah, religious studies, fiqh, scholarly heritage, Islamic education, methodology

Kirish. Bugungi globallashuv jarayonida dinshunoslik fanining ahamiyati ortib bormoqda. Diniy merosga asoslangan holda talabalarda ijtimoiy-ma’naviy ongning shakllantirish, ularni o‘tmishdagi buyuk allomalarimiz ilmiy qarashlari bilan tanishtirish zamonaviy ta’lim tizimining ustuvor yo‘nalishlaridan biridir. Ayniqsa, Burhoniddin Marg‘inoniy singari allomalarning boy ilmiy merosini o‘rganish va uni ta’lim jarayonlariga tatbiq etish muhim ahamiyat kasb etadi [3].